

Sygnatura akt I C 1863/15

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 sierpnia 2016r.

Sąd Okręgowy w Płocku I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodnicząca: SSO Agnieszka Bilkiewicz

Protokolant: Damian Szychta

po rozpoznaniu w dniu 2 sierpnia 2016 r. w Płocku na rozprawie

sprawy z powództwa R. K.

przeciwko Polskiemu Bankowi Spółdzielczemu w C.

o zapłatę

1. powództwo oddała;
2. zasądza od powoda R. K. na rzecz pozwanego Polskiego Banku Spółdzielczego w C. kwotę 3.617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Agnieszka Bilkiewicz

Sygn. akt I C 1863/15

## UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 28 sierpnia 2015r. R. K. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego Polskiego Banku Spółdzielczego w C. kwoty 150.000zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 26 lipca 2015r. do dnia zapłaty; tytułem zwrotu wypowiedzianych udziałów nadobowiązkowych; na mocy § 9 ust. 2 Statutu Banku. W uzasadnieniu pozwu wskazał, iż pismem z dnia 29 kwietnia 2014r. złożył pozwanemu wniosek o zwrot wpłaconych ponad statutową normę udziałów, tj. 30 sztuk o wartości łącznej 150.000zł. Pozwany w piśmie z dnia 07.07.2015r. złożył powodowi oświadczenie o uznaniu długu, poprzez wskazanie, iż żądana kwota zostanie wypłacona po uzyskaniu zgody Komisji Nadzoru Finansowego (pozew k.2-5).

Pozwany Polski Bank Spółdzielczy w C. – w odpowiedzi na pozew - wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. Z ostrożności procesowej pozwany wniósł na podstawie art. 357<sup>1</sup> k.c. o oznaczenie sposobu wykonania zobowiązania pieniężnego poprzez odroczenie terminu wypłaty wypowiedzianych udziałów w kwocie 150 000zł na rzecz powoda do czasu uzyskania przez pozwanego zgody Komisji Nadzoru Finansowego na obniżenie funduszy własnych a także oddalenie powództwa w części dotyczącej żądania odsetek ustawowych liczonych od dnia 26 lipca 2015r. do dnia zapłaty z uwagi na fakt, iż brak było powodu wytoczenia powództwa.

W uzasadnieniu wskazał, że w odniesieniu do udziałów powoda w kwocie 150 000zł wniesionych przed datą 31 grudnia 2011r. ich wypłata nie jest możliwa z uwagi na nadzwyczajną zmianę stosunków, to jest zmianę stanu prawnego w zakresie przepisów Unii Europejskiej mających pierwszeństwo i bezpośrednio zastosowanie w niniejszej sprawie – ewentualny zwrot wpłat na wypowiedziane udziały członkowskie wyemitowane przed 31 grudnia 2011r. bez

zgody Komisji Nadzoru Finansowego stanowiłby naruszenie obowiązujących przepisów prawa (odpowiedź na pozew k.45-49).

Powód – w pismach z dnia 29 października 2015r. i 5 kwietnia 2016r. – podtrzymał swoje stanowisko (pisma k.107-112, 166-168).

Pełnomocnik pozwanego – w piśmie z dnia 19.11.2015r. – podtrzymał swoje stanowisko (k.122-123v).

Do końca procesu strony podtrzymały swoje stanowiska.

### **Sąd ustalił co następuje :**

Powód R. K. jest członkiem pozwanego Polskiego Banku Spółdzielczego w C.. W 2014r. posiadał 31 udziałów w banku, w tym jeden obowiązkowy oraz 30 udziałów nadobowiązkowych (niesporne; deklaracja k.11-12).

Powód pismem z dnia 29 kwietnia 2014r. (data wpływu 05.05.2014r.) powód złożył wniosek o zwrot 30 udziałów o łącznej wartości 150.000zł, wpłaconych przed dniem 31 grudnia 2011r. (niesporne; pismo k.35).

Zarząd przyjął złożone wypowiedzenie udziałów członkowskich. Wskazał, iż rozliczenie z członkiem nastąpi w ciągu 30 dni od zatwierdzenia sprawozdania finansowego przez Zebranie Przedstawicieli na dany rok (wniosek i oświadczenie).

Zgodnie z § 9 ust. 2 Statutu Polskiego Banku Spółdzielczego w C., obowiązującego w dacie wypowiedzenia udziałów, jeżeli członek zadeklarował większą liczbę udziałów od wymaganej w § 8 ust. 1 pkt. 1 może wystąpić o zwrot wpłaconych ponad statutową normę udziałów przed ustaniem członkostwa. Okres wypowiedzenia udziałów nadobowiązkowych wynosi 180 dni od dnia złożenia w Banku wniosku o ich zwrot. Zgodnie z § 9 ust. 6 rozliczenie z członkiem z tytułu wypowiedzianych udziałów nadobowiązkowych następuje w terminie 30 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego przez Zebranie Przedstawicieli za rok, w którym upłynął okres wypowiedzenia, poprzez przekazanie środków pieniężnych na rachunek bankowy wskazany przez członka w złożonym wypowiedzeniu lub wypłatę gotówkową w kacie (statut k.13-34, 76-87).

W dniu 25 czerwca 2015r. odbyło się Zebranie Przedstawicieli PBS w C., na którym zatwierdzono sprawozdanie finansowe Banku za rok 2014 (niesporne).

Pismem z dnia 07 lipca 2015 r. PBS w C. potwierdził, że zostały spełnione wymogi określone w ustawie Prawo spółdzielcze oraz Statucie Polskiego Banku Spółdzielczego, konieczne do zwrotu udziałów nadobowiązkowych w łącznej wysokości 150. 000zł. Jednocześnie wskazał, że odmawia się wypłaty kwoty 150.000zł tytułem udziałów wpłaconych przed dniem 31 grudnia 2011r. Uzasadniając odmowę zwrotu powołał się na akty prawa wspólnotowego, tj.;

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012;

- Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniającą dyrektywę 2002/87/WE i uchylającą dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE;

- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 241/2014 z dnia 7 stycznia 2014r. uzupełniające Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących wymogów w zakresie funduszy własnych obowiązujących instytucje;

które zgodnie z art. 91 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowią część polskiego porządku prawnego i są stosowane bezpośrednio, jeśli umowa międzynarodowa tak stanowi.

Wskazał, iż udziały wpłacone po dniu 31.12.2011r. pozostają nadal w funduszach własnych Banku, zaś ich ewentualny zwrot musi zostać poprzedzony zgodą wydaną przez Komisję Nadzoru Finansowego (pismo k.36-37).

Powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 150.000zł w terminie 7 dni, pismem z dnia 20.07.2015r., złożonym w dniu 20.07.2015r. (pismo k.38). Ponowił wezwanie pismem z dnia 30.07.2015r., złożonym w dniu 31.07.2015r. (pismo k.39).

Zarząd Polskiego Banku Spółdzielczego w C. wystąpił do Komisji Nadzoru Finansowego z wnioskiem o zezwolenie na obniżenie funduszy własnych o kwotę 18.555.000zł, m.in. na skutek wypowiedzenia części udziałów - pismem z dnia 20.03.2015r. (pismo k. 70-71, 175-176v, zeznania świadka D. C. k.190v-191).

Komisja Nadzoru Finansowego decyzją z dnia 23 grudnia 2015r. (...) nie zezwoliła na obniżenie funduszy własnych przez Polski Bank Spółdzielczy w C. o kwotę 18.555.000zł, stanowiącą 59,68% funduszu udziałowego zaliczanego do funduszy własnych na dzień 30 września 2015r. (decyzja k. 169, 170, zeznania świadka D. C. k.190v-191).

Stan faktyczny nie był sporny w niniejszej sprawie, co do okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia. Stron odmiennie oceniały konsekwencje prawne ustalonych faktów.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka D. C., na okoliczność złożenia wniosku przez (...) o obniżenie kapitału własnego celem wypłaty wypowiedzianych udziałów oraz decyzji odmownej. Potwierdzają to bowiem dokumenty zgromadzone w sprawie.

### ***Sąd zważył, co następuje:***

Powództwo należało oddalić w całości.

Przepisy unijne, od dnia 1 maja 2004r., w związku z przystąpieniem Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej na podstawie traktatu akcesyjnego podpisanego w dniu 16 kwietnia 2003r. w Atenach (Dz.U.U.E.L.2003.236.17), są prawem obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej. Mają pierwszeństwo w stosowaniu przed normami stanowionymi przez ustawodawcę krajowego. Zgodnie bowiem z art. 87 ust. 1 Konstytucji RP źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są między innymi ratyfikowane umowy międzynarodowe, zaś zgodnie z art. 91 ust. 3 Konstytucji RP jeżeli wynika to z ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską umowy konstytuującej organizację międzynarodową, prawo przez nią stanowione jest stosowane bezpośrednio, mając pierwszeństwo w przypadku kolizji z ustawami. W wypadku kolizji norm ustawowych pochodzących od ustawodawcy krajowego i norm wspólnotowych, polska ustawa ulega pominięciu, zaś obowiązkiem organu stosującego przepisy jest dokonanie wykładni (por. komentarz do art. 91 Konstytucji Moniki Haczkowskiej w Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz Lexis Nexis 2014).

W niniejszym procesie należy kierować się normami prawa wspólnotowego. Mają one pierwszeństwo przed regulacją obowiązującą w Statucie pozwanego banku.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz.U.U.E.L.2013.176.1) ma na celu ochronę stabilności rynku wewnętrznego oraz klientów instytucji finansowych – a nie ochronę osób posiadających przymiot właściciela, czy współwłaściciela takiej instytucji.

W art. 28 Rozporządzenia CRR określono warunki, których spełnienie powoduje kwalifikowanie instrumentów kapitałowych jako instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, przy czym upoważniono w tej normie prawnej EUNB (Europejski Urząd Nadzoru Bankowego); podobne upoważnienie dla EUNB udzielono w oparciu o art. 26 ust. 3 Rozporządzenia do opracowania projektów regulacyjnych standardów technicznych w celu określenia między innymi mającej zastosowanie formy i charakteru pośredniego finansowania instrumentów funduszy własnych. W art. 29 Rozporządzenia zawarto regulacje dotyczące instrumentów kapitałowych emitowanych między innymi przez

spółdzielnie – stwierdzono, że instrumenty kapitałowe emitowane przez tego rodzaju podmioty kwalifikują się jako instrumenty w kapitale podstawowym Tier I wyłącznie wtedy, gdy spełnione są warunki określone w art. 28, z uwzględnieniem określonych zmian wynikających z zastosowania art. 29; jako pozycje kapitału podstawowego Tier I wymienia się między innymi instrumenty kapitałowe, o ile spełnione zostały warunki określone w art. 28 lub 29 Rozporządzenia (art. 26). Zgodnie z art. 77 Rozporządzenia dana instytucja ma obowiązek uzyskać uprzednio zezwolenie od właściwego organu, aby przeprowadzić jedno lub oba następujące działania:

a) obniżenie, wykup lub odkup instrumentów w kapitale podstawowym Tier I emitowanych przez daną instytucję w sposób dozwolony mającym zastosowanie prawem krajowym;

b) przeprowadzenie wezwania do sprzedaży, wykupu, spłaty lub odkupu instrumentów dodatkowych w Tier I lub instrumentów w Tier II - stosownie do przypadku - przed upływem ich umownego terminu zapadalności.

Właściwy organ wydaje zezwolenie na obniżenie, odkup, wezwanie do sprzedaży lub wykup przez instytucję instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, instrumentów dodatkowych w Tier I lub instrumentów w Tier II, jeżeli jest spełniony dowolny z następujących warunków:

a) przed lub w tym samym czasie co działanie, o którym mowa w art. 77, instytucja zastępuje instrumenty, o których mowa w art. 77, instrumentami funduszy własnych o tej samej lub większej jakości na warunkach, które są stabilne z punktu widzenia zdolności dochodowej danej instytucji;

b) instytucja wykazała w sposób zadowalający właściwy organ, że po dokonaniu przedmiotowego działania fundusze własne instytucji przekroczyłyby wymogi określone w art. 92 ust. 1 niniejszego rozporządzenia oraz wymóg połączonego bufora zdefiniowany w art. 128 pkt 6) dyrektywy 2013/36/UE. o margines, który właściwy organ może uznać za konieczny na podstawie art. 104 ust. 3 dyrektywy 2013/36/UE (art. 78 Rozporządzenia).

Zgodnie z art. 484 w/w Rozporządzenia instrumenty finansowe wyemitowane nie później niż w dniu 31 grudnia 2011r. oraz które kwalifikowały się jako fundusze własne w dniu 31 grudnia 2011r. kwalifikują się jako pozycje kapitału podstawowego Tier I niezależnie od niespełnienia przez dany kapitał warunków określonych w art. 28 lub, w stosownych przypadkach, w art. 29.

Normy te obowiązują od 1 stycznia 2014r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, co nie jest kwestionowane przez powoda. Nakazują zakwalifikowanie udziałów nadobowiązkowych nabytych przez powoda przed dniem 31 grudnia 2011r. do kapitału Tier I. Dlatego obniżenie funduszy własnych pozwanego banku wymaga zgody określonego organu nadzorczego, czyli Komisji Nadzoru Finansowego. O udzielenie takiej zgody pozwany wystąpił, uzyskując decyzję odmowną. Nie ulega wątpliwości Sądu, że decyzja ta dotyczyła obniżenia kapitału własnego m.in. na skutek wypowiedzenia udziałów przez członków banku, co wynika z uzasadnienie wniosku złożonego przez pozwanego KNF.

Zdaniem Sądu pozwany, niezależnie od swojej formy organizacyjnej i prawnej, przede wszystkim jest instytucją bankową, co do której obowiązując wszelkie obostrzenia związane z dążeniami do stabilizacji rynku finansowego. Tym samym powód, będąc udziałowcem banku, powinien liczyć się z określonym ryzykiem inwestowania pieniędzy w formie udziałów. Mają też do niego zastosowanie inne zasady obowiązujące przy wypowiedzianiu udziałów, niż klienta banku, który wycofuje swoje środki finansowe zainwestowane w produkty banku.

Decyzja KNF ma charakter wiążący dla sądu powszechnego, który nie jest kompetentny do poczynienia własnych, odrębnych ustaleń w zakresie faktycznej możliwości wypłacenia określonych udziałów. Możliwości takiej nie ma też samodzielnie pozwany. Dlatego, oświadczenie złożone przez zarząd o wypłacie wypowiedzianych udziałów nie może odnieść skutków prawnych.

Z uwagi na powyższe Sąd powództwo oddalił w całości.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął w myśl art. 98 k.p.c. i zasądził od powoda na rzecz pozwanego koszty zastępstwa procesowego pozwanego w wysokości 3.617zł (w tym: wynagrodzenie minimalne – 3.600zł na mocy § 6 pkt. 6

Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013, poz. 490, j.t.), 17zł – opłata skarbową od pełnomocnictwa).

SSO Agnieszka Bilkiewicz